

Arbetskraftsbarometern 2009

UF0505

I denna beskrivning redovisas först allmänna och legala uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten. Genom att klicka på en rubrik i innehållsförteckningen kommer man direkt till aktuellt avsnitt.

Innehållsförteckning

A	Administrativa uppgifter	2
A.1	Ämnesområde.....	2
A.2	Statistikområde.....	2
A.3	SOS-klassificering.....	2
A.4	Statistikansvarig.....	2
A.5	Statistikproducent.....	2
A.6	Uppgiftsskyldighet.....	3
A.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter.....	3
A.8	Gallringsföreskrifter.....	3
A.9	EU-reglering.....	3
A.10	Syfte och historik.....	3
A.11	Statistikanvändning.....	3
A.12	Uppläggning och genomförande.....	3
A.13	Internationell rapportering.....	4
A.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar.....	4
B	Kvalitetsdeklaration	5
B.0	Inledning.....	5
B.1	Innehåll.....	5
1.1	Statistiska målstorheter.....	5
1.1.1	Objekt och population.....	5
1.1.2	Variabler.....	5
1.1.3	Statistiska mått.....	5
1.1.4	Redovisningsgrupper.....	6
1.1.5	Referenstider.....	6
1.2.	Fullständighet.....	6
B.2	Tillförlitlighet.....	6
2.1	Tillförlitlighet totalt.....	6
2.2	Osäkerhetskällor.....	6
2.2.1	Urval.....	6
2.2.2	Ramtäckning.....	7
2.2.3	Mätning.....	7
2.2.4	Svarsbortfall.....	7
2.2.5	Bearbetning.....	7
2.2.6	Modellantaganden.....	7

2.3	Redovisning av osäkerhetsmått.....	7
B.3	<i>Aktualitet</i>	8
3.1	Frekvens	8
3.2	Framställningstid.....	8
3.3	Punktlighet	8
B.4	<i>Jämförbarhet och sammanvändbarhet</i>	8
4.1	Jämförbarhet över tiden.....	8
4.2	Jämförbarhet mellan grupper	8
4.3	Sammanvändbarhet med annan statistik	8
B.5	<i>Tillgänglighet och förståelighet</i>	8
5.1	Spridningsformer.....	8
5.2	Presentation	8
5.3	Dokumentation.....	9
5.4	Tillgång till primärmaterial	9
5.5	Upplysningstjänster.....	9

A Administrativa uppgifter

A.1 Ämnesområde

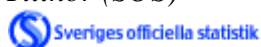
Ämnesområde: Utbildning och forskning

A.2 Statistikområde

Statistikområde: Befolkningens utbildning

A.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS) Nej

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100)

A.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån
Postadress: Box 24300, 104 51 Stockholm
Besöksadress: Karlavägen 100, Stockholm
Kontaktperson: Karin Zetterberg
Telefon: 08 506 945 31
Telefax: 08 506 948 21
E-post: Karin.Zetterberg@scb.se

A.5 Statistikproducent

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån
Postadress: Box 24300, 104 51 Stockholm
Besöksadress: Karlavägen 100, Stockholm
Kontaktperson: Karin Zetterberg

Telefon: 08 506 945 31
Telefax 08 506 948 21
E-post: Karin.Zetterberg@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger inte enligt lagen om den officiella statistiken (SFS 2001: 99).

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

A.8 Gallringsföreskrifter

Blanketter från de två senaste åren bevaras.

A.9 EU-reglering

Undersökningen är inte EU-reglerad.

A.10 Syfte och historik

Föreliggande beskrivning av statistiken avser den statistik som redovisas i publikationen Arbetskraftsbarometern 09 (Information om utbildning och arbetsmarknad 2009:5). Syftet med Arbetskraftsbarometern är att ge snabb information om arbetsmarknadsläget och utsikterna på arbetsmarknaden för olika utbildningsgrupper. Undersökningen har genomförts sedan 1959.

A.11 Statistikanvändning

Huvudanvändare är utbildningsplanerare och yrkes- och studievägledare på arbetsförmedlingar och skolor. Även elever som står inför valet att välja utbildningsinriktning samt andra som vill ha information om arbetsmarknadsläget och dess förändringar för olika utbildningsgrupper tillhör användarna. Andra användare är Skolverket, Högskoleverket och Utbildningsdepartementet. Barometerresultaten används även för SCB:s egen prognosverksamhet för utbildning och arbetsmarknad. Produkten diskuteras bl.a. i Programrådet befolkning, demografi och utbildning med bland annat representanter för Skolverket, Högskoleverket, Utbildningsdepartementet, Arbetsförmedlingen och SOFI, samt i särskilda kontakter med berörda.

A.12 Uppläggning och genomförande

Arbetskraftsbarometern är en urvalsundersökning som genomförs med hjälp av webb- och postenkäter. Urvalsenhet är arbetsställe. Den population som urvalen dras från utgörs av landets alla arbetsställen med minst 10 anställda (fem för några), varav minst två anställda tillhör någon av de 72 utbildningsgrupper som ingår i 2009 års undersökning. Blanketterna skickas till personalansvarig på respektive arbetsställe.

För utbildningsgrupper som finns representerade på färre än 150 arbetsställen i

urvalsramen undersöks samtliga arbetsställen. För övriga grupper görs ett urval av 150 arbetsställen. Sannolikheten för att ett arbetsställe skall komma med är proportionell mot dess storlek uttryckt i antalet anställda med den aktuella utbildningen. Om flera utbildningsgrupper finns representerade på ett och samma arbetsställe, kan arbetsstället komma att ingå i flera urval.

De personalansvariga tillfrågas hur de för den aktuella utbildningsgruppen bedömer:

- *Tillgången på sökande (God/Balans/Brist)*
- *Hur antalet sökande kommer att förändras på ett respektive tre års sikt (Öka/Vara oförändrat/Minska)*

Uppgiftslämnarna får själva tolka innebörden av svarsalternativen. Exempelvis ges inga anvisningar om vad ”God tillgång på sökande” av en viss utbildningsgrupp innebär.

Personalansvariga får också för den aktuella utbildningsgruppen svara på:

- *Hur många anställda man har på arbetsstället*
- *Om man har sökt personal och – om så är fallet – hur många*
- *Om man har nyanställt personal och – om så är fallet – hur många*

Uppgiften om hur många personer en arbetsgivare uppger sig ha sökt används som vägningsfaktor för svaren på frågan om tillgång på sökande (rekryteringsläget). Svaren från arbetsgivare som sökt tio personer väger alltså fem gånger tyngre än svaret från den som sökt två. Svaren på frågorna om hur antalet anställda bedöms komma att förändras på ett respektive tre års sikt vägs med hur många anställda med den aktuella utbildningen det finns på arbetsstället. Svaren från ett arbetsställe med till exempel hundra sjuksköterskor väger tio gånger tyngre än svaret från ett arbetsställe med tio.

Referensperioden för Arbetskraftsbarometern 2009 är september 2008 - augusti 2009.

I 2009 års undersökning ingick 7 304 arbetsställen i urvalet och det totala antalet blanketter uppgick till 10 800 (ett och samma arbetsställe kan ingå i urvalet för flera utbildningsgrupper). Datainsamlingen pågick mellan den 19 augusti och den 21 oktober 2009.

A.13 Internationell rapportering

Ej aktuellt.

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

I likhet med tidigare år kommer en genomgång att genomföras kring vilka utbildningar som bör ingå i 2010 års undersökning.

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

Arbetskraftsbarometern är en urvalsundersökning som genomförs på hösten varje år. Föreliggande kvalitetsdeklaration avser produktionsomgången 2009.

B.1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

Viktiga storheter/parametrar som skattas i Arbetskraftsbarometern är:

Rekryteringsläget: Ett sammanvägt mått av arbetsställdas svar på frågan hur tillgången på sökande var under perioden september år 2008 t.o.m. augusti 2009. Måttet beräknas som differensen mellan andelen som anser att tillgången på sökande med aktuell utbildning är god och andelen som anser att det finns en brist på sökande. Svaren är vägda med antalet sökta personer på respektive arbetsställe.

Andel som sökt personal: En redovisning av andelen arbetsgivare som har sökt personal med den aktuella utbildningen. Andelen definieras som antalet arbetsställen som har sökt personal dividerat med antalet som har personal med den aktuella utbildningen anställd.

Behov på kort sikt: Ett sammanvägt mått av hur arbetsställena bedömer att antalet anställda i den aktuella utbildningsgruppen kommer att förändras under den närmaste ett- respektive treårsperioden. Måttet beräknas som differensen mellan andelen som bedömer att antalet kommer att öka och andelen som bedömer att antalet kommer att minska. Svaren är vägda med antalet anställda med utbildningen på respektive arbetsställe.

1.1.1 Objekt och population

Undersökningsobjekt/enheter är arbetsställe. Populationen utgörs av landets alla arbetsställen med minst 10 anställda (fem för några), varav minst två anställda tillhör någon av de 72 utbildningsgrupper som ingår i 2009 års undersökning.

1.1.2 Variabler

1. Om man har personal med ovan angiven utbildning (uppgift om aktuell utbildning finns förtryckt på blanketten) anställd i augusti 2009
2. Ungefärligt antal anställda med denna utbildning i augusti 2009
3. Hur man bedömer att antalet anställda med denna utbildning kommer att förändras på 1 respektive 3 års sikt
4. Om man sökt och/eller nyanställt personal med aktuell utbildning under det senaste året (dvs. sept. 2008 – aug. 2009) och i så fall ungefär hur många
5. Hur tillgången var på nyutexaminerade respektive yrkeserfarna sökande

1.1.3 Statistiska mått

Summor, kvoter, differenser

1.1.4 Redovisningsgrupper

72 olika utbildningsgrupper definierade utifrån Svensk utbildningsnomenklatur, SUN 2000.

1.1.5 Referenstider

September 2008 t.o.m. augusti 2009.

1.2. Fullständighet

Resultatet för 2009 års undersökning bygger på enkätsvar från ett representativt urval av arbetsställen där en eller flera utbildningsgrupper finns representerad. Sammanlagt omfattar undersökningen 72 utbildningsgrupper, varav 59 stycken är högskoleutbildningar och 13 stycken är gymnasieutbildningar.

B.2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Svarsfrekvensen definieras som det totala antalet inkomna svar dividerat med det totala antalet utskickade blanketter justerat för antalet inkomna svar där man uppgivit att arbetsstället har upphört.

Den totala svarsfrekvensen var för 2009 års undersökning 75 procent. Andelen inkomna svar per utbildningsgrupp varierade mellan cirka 60 och 91 procent. Övertäckningen, dvs. andelen svar där man uppgivit att personal med den aktuella utbildningen *inte* finns på arbetsstället, uppgick totalt till 9 procent. Övertäckningen per utbildningsgrupp varierade mellan 1 och 31 procent.

2.2 Osäkerhetskällor

Liksom i stort sett all statistik är även statistik från Arbetskraftsbarometern behäftad med osäkerhet. Det totala felet kan ses som en summa av partiella avvikelser, vilka härrör från olika felkällor:

Totalt fel = Urvalsfel + Täckningsfel + Bortfallsfel + Mätfel + Bearbetningsfel

Det måste dock framhållas dels att de partiella avvikelserna kan motverka varandra (genom att ha olika tecken) dels att uppdelningen på möjliga felkällor ibland kan vara något godtycklig. Dessutom gäller att det i en given undersökningssituation inte är möjligt att på ett tillfredsställande sätt skatta det totala felets storlek. I avsnitt 2.2 görs en genomgång av ovannämnda felkällor.

2.2.1 Urval

Populationen utgörs av landets alla arbetsställen med minst 10 anställda (fem för några), varav minst två anställda tillhör någon av de 72 utbildningsgrupper som ingår i 2009 års undersökning. Urvalsramen konstrueras utifrån en sambearbetning av den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken (RAMS), registret över befolkningens utbildning (UREG) samt Företagsdatabasen (FDB).

För utbildningsgrupper som finns representerade på färre än 150 arbetsställen i urvalsramen undersöks samtliga arbetsställen. För övriga grupper görs ett urval av 150 arbetsställen. Sannolikheten för att ett arbetsställe skall komma med är proportionell mot dess storlek uttryckt i antalet anställda med den aktuella utbildningen. Om flera utbildningsgrupper finns representerade på ett och samma arbetsställe, kan arbetsstället komma att ingå i flera urval.

2.2.2 *Ramtäckning*

Urvalsramen kan aldrig bli helt aktuell, vilket kan ge upphov till täckningsfel. Både övertäckning och undertäckning kan uppstå. Övertäckningen utgörs av arbetsställen som återfinns i urvalsramen men som ej ingår i målpopulation, t.ex. på grund av konkurs. Undertäckningen utgörs av arbetsställen som ingår i målpopulationen men som inte kan nås via urvalsramen, t.ex. nybildade företag.

Den generella avgränsning som görs av populationen innebär att vi utesluter en del arbetsställen som kan ha sökt personal med den aktuella utbildningen. Avgränsningen har gjorts med motiveringen att arbetsställen som redan har personal med den aktuella utbildningen har större sannolikhet att också ha sökt sådan personal. Därmed bör de också vara bäst lämpade att uttala sig om rekryteringsläget.

2.2.3 *Mätning*

Missuppfattningar om vilket arbetsställe som avses, svårigheter att svara för det arbetsställe som åsyftas samt svårigheter att skilja mellan olika utbildningsgrupper kan orsaka mätfel. Bedömningen är dock att mätfelen inte är så stora att de har någon menlig effekt på statistiken.

2.2.4 *Svarsbortfall*

Genomsnittligt svarsbortfall år 2009 är 25 procent med en variation avseende på utbildningsgrupp mellan 9 och 40 procent.

2.2.5 *Bearbetning*

Inga särskilda kvalitetsproblem har identifierats vid bearbetningen av materialet. Frågeformuläret är tämligen okomplicerat.

2.2.6 *Modellantaganden*

Ej aktuellt.

2.3 **Redovisning av osäkerhetsmått**

Bedömningen av rekryteringsläget och behovet på kort sikt redovisas som punktskattningar. 95 - procentiga konfidensintervall beräknas med avseende på utbildningsgrupp för skillnaden mellan procenttalen (god tillgång och brist respektive öka och minska). Om intervallet är bredare än +/-60 redovisas inte resultatet. Inte heller om antalet svar understiger 10.

B.3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Årlig.

3.2 Framställningstid

Utskick sker i början av hösten och rapporten är färdig i december samma år.

3.3 Punktlighet

Statistiken publicerades den 10 december 2009 i enlighet med föreliggande publiceringsplan.

B.4 Jämförbarhet och sam användbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Fr.o.m. 1990 görs urvalet av arbetsställen utifrån den urvalsram som beskrivs i avsnittet 2.2.1. Tidigare gjordes urvalet ”på fri hand” bland arbetsställen/arbetsgivare som på goda grunder kunde antas efterfråga arbetskraft med en viss utbildning. På vilket sätt detta kan ha påverkat jämförbarheten i uppgifterna före och efter omläggningen finns ingen objektiv metod att uppskatta, men det finns knappast skäl att tro att bedömningarna skulle påverkas åt något bestämt håll.

Uppgift om hur stor andel som sökt personal finns fr.o.m. 1990. Sedan 1994 görs ingen regional redovisning.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

De utbildningar som ingår i undersökningen har varierat över åren, vilket bör beaktas vid eventuella jämförelser över tiden.

4.3 Sam användbarhet med annan statistik

Bland andra Arbetsförmedlingen och SACO gör undersökningar av liknande karaktär.

B.5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Ingår som publikation i serien *Information om utbildning och arbetsmarknad (IAM)*. Rapporten kan även återfinnas på SCB:s webbplats:

www.scb.se/arbetskraftsbarometern

5.2 Presentation

I publikationen Arbetskraftsbarometern '09 (Information om utbildning och arbetsmarknad 2009:5) presenteras resultat i form av tabeller och diagram samt kommenterande text.

5.3 Dokumentation

Respektive utgåva av Arbetskraftsbarometern.

5.4 Tillgång till primärmaterial

Bearbetningar kan endast göras av SCB på beställning.

5.5 Upplysningstjänster

För mer information, kontakta Karin Zetterberg:

Telefon: 08-506 945 31

Fax: 08-506 948 21

E-post: karin.zetterberg@scb.se

Statistiska centralbyrån
Prognosinstitutet
Box 24 300
104 51 STOCKHOLM.